

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 469/2017-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 25. júla 2017 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosza (sudca spravodajca), zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Lajosa Mészárosa predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], zastúpenej advokátkou JUDr. Jankou Hazlingerovou, Čapkova 8, Bratislava, ktorou namieta porušenie práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 6 Co 442/2015 z 21. marca 2016, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 13. júna 2016 doručená sťažnosť [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej advokátkou JUDr. Jankou Hazlingerovou, Čapkova 8, Bratislava, ktorou namieta porušenie práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom

Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 6 Co 442/2015 z 21. marca 2016 (ďalej len „napadnutý rozsudok“).

Zo sťažnosti a z príloh k nej priložených vyplýva, že sťažovateľka bola účastníčkou konania vedeného Okresným súdom Bratislava II (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 7 C 108/2010 v procesnom postavení žalovanej, proti ktorej sa [REDAKOVANÉ] (žalobca) domáhal zaplatenia sumy 182 567 € s príslušenstvom z titulu bezdôvodného obohatenia. Žalobca odôvodňoval žalobu tým, že 29. septembra 2008 uzatvoril so žalovanou kúpnu zmluvu o predaji nehnuteľností nachádzajúcich sa v katastrálnom území Bratislava-Ružinov (ďalej len „predmetné nehnuteľnosti“), pričom žalovanú pri predaji nehnuteľností zastupoval na základe plnej moci z 2. septembra 2008 [REDAKOVANÉ]. Žalobca za predmetné nehnuteľnosti zaplatil prostredníctvom sprostredkovateľa sumu 5 500 000 Sk. Vzhľadom na to, že vklad vlastníckeho práva žalobcu k predmetným nehnuteľnostiam bol zamietnutý a ako vlastníčka predmetných nehnuteľností je vedená aj naďalej žalovaná, žalobca požadoval vrátenie sumy, ktorú za predmetné nehnuteľnosti zaplatil.

Okresný súd rozsudkom sp. zn. 7 C 108/2010 z 11. apríla 2012 (ďalej len „rozsudok z 11. apríla 2012“) žalovanú zaviazal zaplatiť žalobcovi sumu 182 566,55 € s 9,5 % úrokom z omeškania ročne od 4. októbra 2011 do zaplatenia, konanie v časti o zaplatenie úroku z omeškania od 29. septembra 2008 do 1. októbra 2011 zastavil a vo zvyšnej časti žalobu zamietol. Krajský súd rozsudkom sp. zn. 6 Co 534/2012 z 8. júla 2013 (ďalej len „rozsudok z 8. júla 2013“) zmenil rozsudok okresného súdu z 11. apríla 2012 tak, že žalobu zamietol.

Žalobca síce nevyužil právo na podanie dovolania proti rozsudku krajského súdu z 8. júla 2013, avšak v posledný deň zákonnej lehoty podal podnet Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky na podanie mimoriadneho dovolania. Generálny prokurátor Slovenskej republiky (ďalej len „generálny prokurátor“) podal 22. júla 2014 proti rozsudku krajského súdu z 8. júla 2013 mimoriadne dovolanie, na základe ktorého Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) následne uznesením sp. zn. 2 M Cdo 8/2014 z 30. júna 2015 (ďalej len „uznesenie z 30. júna 2015“) zrušil mimoriadnym dovolaním napadnuté rozhodnutie krajského súdu.

Krajský súd následne vydal napadnutý rozsudok, ktorým, súc viazaný právnym názorom najvyššieho súdu vyjadreným v uznesení z 30. júna 2015, potvrdil rozsudok okresného súdu z 11. apríla 2012.

Sťažovateľka v sťažnosti predovšetkým zdôrazňuje, že *„ten istý súd vydal v tej istej veci dve úplne iné rozhodnutia, ktoré však vychádzali z toho istého skutkového stavu a výsledkov dokazovania. Rozdiel bol len v právnom posúdení predložených dôkazov, a to z dôvodu podania mimoriadneho dovolania proti právoplatnému rozhodnutiu druhostupňového súdu, na základe podnetu žalobcu takýmto postupom bola žalovaná poškodená na svojich právach a to predovšetkým postupom Generálnej prokuratúry SR, ktorá podala mimoriadne dovolanie, aj keď pre jeho podanie neboli splnené zákonom stanovené podmienky... Prípád existencie dvoch odlišných právnych názorov na ten istý predmet konania v žiadnom prípade neoprávňuje zrušenie právoplatného a záväzného rozhodnutia súdu, a to na základe mimoriadneho dovolania, ak sporová strana nevyužila svoje právo na podanie dovolania a ak dôvodom vydania mimoriadneho dovolania bol iba odlišný právny názor.“*

S poukazom na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“) sťažovateľka zdôrazňuje, že *„Generálny prokurátor nebol oprávnený podať mimoriadne dovolanie proti právoplatnému a vykonateľnému rozhodnutiu Krajského súdu v Bratislave zo dňa 8. 7. 2013 pod č. 6 Co/534/2012-315, Najvyšší súd SR ako dovolací súd nebol oprávnený zrušiť rozhodnutie Krajského súdu v Bratislave a následne Krajský súd v Bratislave, ktorý vo veci znovu konal a rozhodoval, nemal rozhodnúť v intenciách rozhodnutia dovolacieho súdu. Krajský súd Bratislava sa nezaoberal námietkami žalovaného iba z toho dôvodu, že bol viazaný právnym názorom dovolacieho súdu. Krajský súd v Bratislave, ktorý vo veci opätovne konal a rozhodoval... svoje Rozhodnutie zo dňa 21. 3. 2016... riadne neodôvodnil.“*

Vzhľadom na uvedené sťažovateľka zdôrazňuje, že závery, ku ktorým krajský súd v napadnutom rozsudku dospel, riadiac sa právnym názorom najvyššieho súdu vyjadreným v uznesení z 30. júna 2015, *„najmä pokiaľ ide o zmenu právneho posúdenia súdnej veci*

v dôsledku podania mimoriadneho dovolania generálneho prokurátora“, sú jednoznačne arbitrárne a ústavne neudržateľné. Krajský súd sa podľa sťažovateľky neriadil povinnosťou riadne odôvodniť svoje rozhodnutie v súlade s právom na spravodlivý proces, čím došlo k porušeniu jej práva garantovaného prostredníctvom čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Sťažovateľka ďalej namieta, že v záujme právnej istoty „*implicitne zahrnutej v článku 6 Dohovoru, by právoplatné rozsudky vo všeobecnosti mali zostať nedotknuté. K ich zrušeniu by preto malo dochádzať iba za účelom nápravy zásadných väd, pričom v žiadnom prípade však za takú vadu nemožno označiť skutočnosť, že na predmet konania existujú dva odlišné právne názory (dve odlišné právne posúdenia), takýto dôvod nemožno považovať za opodstatnený pre znovu posúdenie veci. Prípád existencie dvoch odlišných právnych názorov na ten istý predmet konania v žiadnom prípade neoprávňuje zrušenie právoplatného a záväzného rozhodnutia.*“.

Sťažovateľka v sťažnosti predostiera argumentáciu, ktorou vyjadruje nesúhlas s vecným posúdením žalobného návrhu, a v tejto súvislosti tvrdí, že medzi ňou a žalobcom nikdy nedošlo k platnému uzavretiu kúpnej zmluvy z 29. septembra 2008, keďže túto nikdy nepodpísala a na takýto úkon nebol splnomocnený ani [REDACTED], pretože „*v plnej moci zo dňa 02.09.2008 boli taxatívne vymenované jednotlivé úkony, ku ktorým bol pán [REDACTED] žalovanou splnomocnený. V taxatívnom vymenovaní úkonov, ku ktorým bol pán [REDACTED] žalovanou splnomocnený, nie je uvedené právo uzatvorenia kúpnej zmluvy. V tejto plnej moci nie je uvedené, že splnomocnenec môže podpísať kúpnu zmluvu za žalovanú, a ak pán [REDACTED] takýto úkon urobil, konal vo svojom mene a nie v mene žalovanej.*“.

Na základe uvedených skutočností sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie rozhodol nálezom tak, že vysloví porušenie jej práva zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom krajského súdu, napadnutý rozsudok zruší a vec vráti krajskému súdu na ďalšie konanie a zároveň rozhodne aj o úhrade trov konania, ktoré sťažovateľke vznikli v súvislosti s jej právnym zastupovaním v konaní pred ústavným súdom.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti sťažovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Sťažovateľka na základe svojej sťažostnej argumentácie namieta nedostatočné odôvodnenie napadnutého rozsudku krajského súdu a vyslovuje nesúhlas s vecným posúdením žalobného návrhu, ako aj s odôvodnením napadnutého rozsudku krajského súdu, ktorým žalobnému návrhu žalobcu vyhovel (ďalej len „prvá námietka“).

Ústavnú neudržateľnosť napadnutého rozsudku odôvodňuje sťažovateľka ďalej aj tým, že krajský súd sa nevysporiadal s jej námietkami len z dôvodu, že bol viazaný právnym názorom vysloveným najvyšším súdom v uznesení z 30. júna 2015. V tejto

súvislosti ďalej spochybňuje ústavnú udržateľnosť samotného uznesenia najvyššieho súdu z 30. júna 2015, ktorým najvyšší súd ako dovolací súd vyhovel mimoriadnemu dovolaniu generálneho prokurátora. Sťažovateľka argumentuje, že k zrušeniu právoplatných rozhodnutí všeobecných súdov by nemalo dochádzať iba z dôvodu existencie dvoch odlišných právnych názorov tak, ako sa to stalo v jej veci. Podľa názoru sťažovateľky generálny prokurátor nebol oprávnený v jej veci podať mimoriadne dovolanie proti rozsudku krajského súdu z 8. júla 2013, takže najvyšší súd ako dovolací súd nebol oprávnený zrušiť rozsudok krajského súdu z 8. júla 2013, pričom „*následne Krajský súd v Bratislave, ktorý vo veci znovu konal a rozhodoval, nemal rozhodnúť v intenciách rozhodnutia dovolacieho súdu*“ (ďalej len „druhá námietka“).

Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o akomkoľvek trestnom čine, z ktorého je obvinený.

V rámci predbežného prerokovania sťažnosti sa ústavný súd sústredil na posúdenie, či ju nemožno považovať za zjavne neopodstatnenú. Ústavný súd vychádzal pritom zo svojej konštantnej judikatúry, v zmysle ktorej o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci (v danom prípade krajského súdu) nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

Ústavný súd poukazuje v súvislosti so zásadnou argumentáciou sťažovateľky, ktorou spochybňuje ústavnú udržateľnosť napadnutého rozsudku krajského súdu, na tú časť svojej

ustálenej judikatúry, v ktorej opakovane pripomína, že nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. V súvislosti so svojím ústavným postavením ústavný súd vo svojej stabilizovanej judikatúre zdôrazňuje, že vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštitúciou (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96), a preto nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecným súdom bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže ústavný súd zasiahnuť len vtedy, ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne nedôvodné alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by malo za následok porušenie niektorého základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02 atď.). O svojvôli pri výklade alebo aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať vtedy, ak by sa jeho názor natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (napr. I. ÚS 115/02, I. ÚS 176/03). Vo všeobecnosti úlohou súdnej ochrany ústavnosti poskytovanej ústavným súdom napokon nie je chrániť fyzické osoby a právnické osoby pred skutkovými omylmi všeobecných súdov, ale chrániť ich pred takými zásahmi do jeho práv, ktoré sú z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné (I. ÚS 17/01, IV. ÚS 111/09).

Prostredníctvom prvej námietky sťažovateľka namieta nedostatočné odôvodnenie napadnutého rozsudku krajského súdu z vecného hľadiska a prejavuje nespokojnosť s posúdením zásadných otázok posudzovanej veci, konkrétne otázku *(ne)platnosti kúpnej zmluvy z 29. septembra 2008 a rozsahu ňou udeleného splnomocnenia* (k tomu pozri aj argumentáciu obsiahnutú v časti I tohto uznesenia).

Ústavný súd v nadväznosti na túto časť sťažnostnej argumentácie sťažovateľky konštatuje, že súčasťou práva na spravodlivé súdne konanie je aj právo účastníka konania na

také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne odpovie na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 60/04).

Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu (prvostupňového, ale aj odvolacieho), ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované právo účastníka na spravodlivé súdne konanie (m. m. III. ÚS 209/04, IV. ÚS 112/05). Uvedenému právnomu názoru zodpovedá aj judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva, ktorý napr. vo veci Ruiz Torija c. Španielsko (rozsudok z 9. 12. 1994, Annuaire, č. 303-B) uviedol: „Právo na spravodlivý súdny proces nevyžaduje, aby súd v rozsudku reagoval na každý argument prednesený v súdnom konaní. Stačí, aby reagoval na ten argument (argumenty), ktorý je z hľadiska výsledku súdneho rozhodnutia považovaný za rozhodujúci.“ Ústavný súd vzhľadom na svoje ústavné postavenie a funkcie v zásade nemôže preskúmavať správnosť hodnotenia dôkazov a rovnako nemôže skúmať, či súdy správne právne vyhodnotili zistený stav.

V napadnutom rozsudku krajský súd k otázke (ne)platnosti kúpnej zmluvy z 29. septembra 2008 a k posúdeniu rozsahu sporného splnomocnenia s odkazom na závery obsiahnuté v uznesení najvyššieho súdu z 30. júna 2015 predovšetkým uviedol:

«Samotné zastúpenie vzniká na základe dohody o plnomocenstve... uzavreté na základe § 23 Obč. zák. medzi splnomocniteľom a splnomocnencom, ktorou sa splnomocnenec zaväzuje zastupovať splnomocniteľa v dohodnutom rozsahu. Od dohody o plnomocenstve je treba odlišovať samotné plnomocenstvo, ako jednostranný právny úkon splnomocniteľa, ktorý je adresovaný tretím osobám s ktorými má konať splnomocnenec v mene a na účet splnomocniteľa. Vzhľadom na to, že plnomocenstvo je právnym úkonom... sú ďalšími podstatnými náležitosťami plnomocnenstva všeobecné náležitosti právneho úkonu. Plnomocenstvo musí byť určité a zrozumiteľné a musí byť urobené slobodne a vážne.

Plnomocenstvo je jednostranným právnym úkonom, pričom z konania na základe plnomocenstva musí byť zrejmé, že konajúca osoba koná v mene zastupovanej osoby, a že jej bolo na toto konanie udelené plnomocenstvo.

Z odôvodnenia dovolacieho súdu... vyplýva, že z obsahu sporného plnomocenstva na č. l. 7 vyplýva, že žalovaná splnomocnila [REDAKOVANÉ], aby ju zastúpil pri všetkých právnych úkonoch, spojených s predajom pozemkov v jej výlučnom vlastníctve, ktoré pozemky následne podrobne špecifikovala. Pod špecifikáciou predmetných pozemkov je uvedených 10 právnych úkonov, ktoré bezprostredne súvisia s predajom nehnuteľnosti, medzi ktorými podpísanie kúpnej zmluvy absentuje, avšak bez akéhokoľvek vymedzenia. Pokiaľ teda žalovaná mala v úmysle splnomocniť [REDAKOVANÉ] iba na určité právne úkony spojené s predajom nehnuteľnosti, pričom medzi tieto úkony nemalo patriť uzatvorenie a podpísanie kúpnej zmluvy, bola povinná takéto obmedzenie oprávnenia konať v jej mene, výslovne v spornom plnomocentve vyjadriť. Keďže si žalovaná túto povinnosť nesplnila, podľa dovolacieho súdu je potrebné vychádzať z „prvej“ časti sporného plnomocenstva, kde je výslovne uvedené, že [REDAKOVANÉ] je oprávnený zastupovať žalovanú pri všetkých právnych úkonoch, spojených s predajom presne špecifikovaných pozemkov medzi ktoré bezpochyby patrí aj uzatvorenie a podpísanie kúpnej zmluvy. Dovolací súd sa preto stotožnil s argumentáciou generálneho prokurátora. Žalovaná je teda vo veci pasívne legitimovaná.

Odvolačí súd vzhľadom na vyššie uvedené rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny podľa § 219 ods. 1 O. s. p. potvrdil.»

Vychádzajúc z citovanej časti napadnutého rozsudku, ústavný súd zastáva názor, že záver krajského súdu vychádzajúci z uznesenia najvyššieho súdu z 30. júna 2015 nemožno označiť za svojvoľný alebo zjavne neodôvodnený a nevyplýva z neho ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich podstaty a zmyslu. Skutočnosť, že sťažovateľka sa s názorom krajského súdu nestotožňuje, nepostačuje na prijatie záveru o „ústavnej neudržateľnosti“ či arbitrárnosti napadnutého rozhodnutia. Súčasťou stabilizovanej rozhodovacej činnosti ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97) je aj právny názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí

rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania vrátane ich dôvodov a námietok.

Po preskúmaní relevantnej časti odôvodnenia napadnutého rozsudku krajského súdu ústavný súd konštatuje, že nezistil taký výklad a aplikáciu príslušných zákonných ustanovení zo strany krajského súdu, ktoré by mohli vyvolať účinky nezlučiteľné so sťažovateľkou označeným právom na spravodlivé súdne konanie zaručené v čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Prostredníctvom druhej námietky sťažovateľka spochybňuje ústavnú udržateľnosť odôvodnenia napadnutého rozsudku krajského súdu, ktoré je založené len na viazanosti právnym názorom najvyššieho súdu vyjadreným v rozhodnutí najvyššieho súdu o mimoriadnom dovolaní, ktoré sťažovateľka považuje z ústavného hľadiska za neudržateľné, keďže podľa jej názoru nezodpovedá požiadavkám kladeným na rozhodnutie o mimoriadnych opravných prostriedkoch v súlade s čl. 6 ods. 1 dohovoru a je zároveň v rozpore s judikatúrou ESĽP.

Podľa § 243i ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku platného a účinného v čase rozhodovania krajského súdu (ďalej len „OSP“) v konaní o mimoriadnom dovolaní platia primerane ustanovenia o konaní na dovolacom súde (§ 242 až § 243d), ak tento zákon neustanovuje niečo iné.

V súlade s § 243d ods. 1 OSP ak dôjde k zrušeniu napadnutého rozhodnutia, súd, ktorého rozhodnutie bolo zrušené, koná ďalej o veci. Pritom je právny názor súdu, ktorý rozhodoval o dovolaní, záväzný.

Záväznosť rozhodnutí najvyššieho súdu má podľa právnej teórie a praxe dva rozmery, a sice rozmer precedenčný (záväznosť v inej než prejednávanej skutkovo a právne obdobnej veci) a rozmer kasačný alebo inštančný (záväznosť v priamo prejednávanej veci). Zásada viazanosti a podriadenosti súdu nižšieho stupňa právnym názorom vysloveným dovolacím súdom je v prípade kasačnej alebo inštančnej záväznosti v zásade bezvýnimčná

a jej dodržanie je späté s výkonom práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Viazanosť právnym názorom vysloveným súdom vyššej inštancie však nie je absolútna a právna teória i prax postupne vymedzila výnimky z tejto zásady dané predovšetkým zmenou skutkových zistení tvoriacich základ zrušujúceho a zrušovaného rozhodnutia; zmenou právnej úpravy, ku ktorej došlo po vydaní zrušujúceho rozhodnutia a pred rozhodnutím odvolacieho súdu; ale aj judikatórnym posunom, ku ktorému došlo v dôsledku rozhodnutí príslušných medzinárodných súdnych orgánov v otázke, ktorá v čase rozhodovania dovolacieho súdu nebola celkom uspokojivo vyriešená (k tomu pozri aj uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 12/2016 z 31. marca 2016).

Reflektujúc argumentáciu obsiahnutú v sťažnosti, okolnosťou vylučujúcou podľa názoru sťažovateľky viazanosť krajského súdu právnym názorom vysloveným najvyšším súdom v konaní o mimoriadnom dovolaní by mala byť neudržateľnosť postupu a rozhodnutia najvyššieho súdu, ktorý podľa jej tvrdenia v rozpore s judikatúrou ESĽP vyhovel mimoriadnemu dovolaniu generálneho prokurátora aj napriek tomu, že v okolnostiach prerokúvanej veci neboli splnené podmienky pre takýto postup a rozhodnutie (žalobca nevyčerpal všetky zákonom dovolené mimoriadne opravné prostriedky a dôvodom na zrušenie a vrátenie veci krajskému súdu bolo odlišné právne posúdenie, nie náprava zásadnej vady).

Vo vzťahu k rozhodovaniu najvyššieho súdu o mimoriadnom dovolaní sa v judikatúre ústavného súdu ustálil právny názor, podľa ktorého mimoriadne dovolanie predstavuje výnimku z pravidla stability súdneho rozhodnutia vyjadreného jeho právoplatnosťou. Podstatou tejto výnimky je účel mimoriadneho opravného prostriedku, ktorým je jeho výnimočné použitie s cieľom presadiť vecnú správnosť a spravodlivosť súdneho rozhodnutia v odôvodnených prípadoch. Uvedený účel môže mimoriadne dovolanie splniť iba v prípade, ak sú splnené kritériá akceptovateľnosti jeho právnej úpravy; jedným z týchto kritérií je povinnosť vyčerpať iné dostupné právne prostriedky nápravy pochybení vytýkaných v mimoriadnom dovolaní. Rešpektovanie týchto kritérií je nevyhnutné z hľadiska princípov právneho štátu (čl. 1 ústavy), ako aj z hľadiska práva na

súdnu ochranu (čl. 46 ústavy) a práva na spravodlivý súdny proces v súlade s hodnotami zaručenými čl. 6 ods. 1 dohovoru (m. m. PL. ÚS 57/99, II. ÚS 185/09, II. ÚS 280/2010).

Reštriktívne posudzovanie mimoriadneho dovolania súvisí s požiadavkami vyvoditeľnými z princípu právnej istoty, ktorý tvorí integrálnu súčasť generálneho princípu právneho štátu, a to s princípom právnej istoty. Zákonné naplnenie princípu právnej istoty v civilnom procese je späté s inštitútom právoplatnosti súdnych rozhodnutí, teda ich záväznosťou a nezmeniteľnosťou. Rovnako treba v súvislosti s inštitútom mimoriadneho dovolania brať na zreteľ aj ústavný princíp rovnosti, keďže intervenciou tretej osoby (generálneho prokurátora) v prospech jedného z účastníkov konania sa *prima facie* narúša právna istota druhého účastníka spoliehajúceho sa na záväzné a nezmeniteľné súdne rozhodnutie. S princípom rovnosti a bezrozpornosti právneho poriadku súvisí aj okolnosť, že v prípadoch dovolania podaného účastníkom konania je za dôvod neprípustnosti považovaný tiež finančný cenzus (čo je v hre) vyjadrený v § 238 ods. 5 OSP, kým v prípade mimoriadneho dovolania podávaného generálnym prokurátorom takýto finančný cenzus explicitne z právnej úpravy nevyplýva (I. ÚS 117/2016).

Ústavný súd sa stotožňuje s argumentáciou sťažovateľky, prostredníctvom ktorej poukazuje na kritický postoj ESĽP k mimoriadnym opravným prostriedkom, ktoré závisia od úvahy príslušného orgánu verejnej moci, či dôjde k podaniu takéhoto mimoriadneho opravného prostriedku, alebo nie a následne k vyneseniu rozhodnutia, ktorým sa zruší právoplatné (konečné) rozhodnutie. V zmysle (v zásade) stabilizovanej judikatúry ESĽP je prípustné zasiahnuť do právoplatným rozhodnutím vnútroštátneho súdu nastolenej právnej istoty len vtedy, ak v konaní došlo k zásadnej vade alebo závažnému excesu, ktorý je potrebné napraviť, ak sú tu mimoriadne okolnosti prípadu. Podľa stabilizovanej judikatúry ESĽP za takúto vadu (exces) však nemožno považovať skutočnosť, že na predmet konania existujú dva rozličné názory, pretože právna istota v sebe zahŕňa požiadavku rešpektovania princípu *res iudicata*, ktorej prejavom je nezmeniteľnosť rozhodnutia. Uplatňovanie tohto princípu je určené zásadou, že žiadna zo strán nie je oprávnená žiadať o preskúmanie konečného a záväzného rozhodnutia len z toho dôvodu, aby dosiahla znovuotvorenie prípadu a jeho nové skúmanie, pretože takýto mimoriadny

opravný prostriedok by *de facto* mal charakter odvolania. Zrušené môžu byť po tejto línii rozhodnutia iba na účely nápravy fundamentálnych chýb (pozri Ryabykh proti Rusku z 24. 7. 2003, sťažnosť č. 52854/99, bod 52). V tejto súvislosti ESĽP tiež vyslovil právny názor, podľa ktorého nesúhlas s právnym posúdením prípadu odvolacím súdom nie je sám osebe mimoriadnou okolnosťou odôvodňujúcou zrušenie právoplatného rozhodnutia (pozri Kot proti Rusku z 18. 1. 2007, sťažnosť č. 20887/03, bod 29).

Judikatúra ústavného súdu i všeobecných súdov k otázke prípustnosti mimoriadneho dovolania podávaného generálnym prokurátorom sa plynutím času menila (aj pod vplyvom judikatúry ESĽP) a premietla sa do tendencie prehlbovania reštriktívneho prístupu súdnych orgánov k oprávneniu generálneho prokurátora podávať mimoriadne dovolanie. Európsky súd pre ľudské práva opakovane potvrdil, že pripúšťa určité zásahy do konečných súdnych rozhodnutí ako výnimku zo zásady právnej istoty a zo zásady *res judicata*, ak je takýto zásah odôvodnený potrebou nápravy extrémnej chyby.

Ústavný súd rovnako k otázke mimoriadneho dovolania prijal 18. marca 2015 pod sp. zn. PLz. ÚS 3/2015 zjednocujúce stanovisko, ktorého právna veta znie: „Rešpektujúc princíp právnej istoty, ktorá bola nastolená právoplatným rozhodnutím, zohľadňujúc princíp subsidiarity podľa čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ako i výnimočnosť mimoriadneho dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku podávaného generálnym prokurátorom Slovenskej republiky, je jeho prípustnosť v civilnom konaní akceptovateľná za podmienky vyčerpania všetkých zákonom dovolených riadnych, ako aj mimoriadnych opravných prostriedkov, ktoré mal účastník konania k dispozícii a ktoré mohol účinne využiť na ochranu svojich práv a oprávnených záujmov.“

Reflektujúc označené zjednocujúce stanovisko, ako aj judikatúru ESĽP k otázke prípustnosti mimoriadneho dovolania v civilnom konaní si ústavný súd uvedomuje ústavno-právny rozmer argumentácie sťažovateľky *per se*. Avšak v súlade s § 20 ods. 4 zákona o ústavnom súde, podľa ktorého je ústavný súd viazaný návrhom na začatie konania okrem prípadov výslovne uvedených v tomto zákone, nie je ústavný súd vo veci sťažnosti

sťažovateľky oprávnený preskúmať postup a rozhodnutie najvyššieho súdu vydaného v konaní o mimoriadnom dovolaní.

Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu sa totiž jeho viazanosť návrhom na začatie konania v zmysle § 20 ods. 4 zákona o ústavnom súde prejavuje predovšetkým vo viazanosti petitom návrhu na začatie konania, teda tou časťou sťažnosti (v konaní podľa čl. 127 ústavy), v ktorej sťažovateľ špecifikuje, akého rozhodnutia sa od ústavného súdu domáha (§ 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde), čím zároveň vymedzí predmet konania pred ústavným súdom z hľadiska požiadavky na poskytnutie ústavnej ochrany. Vzhľadom na uvedené môže ústavný súd rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ domáha v petite svojej sťažnosti, a vo vzťahu k tomu subjektu, ktorý označil za porušovateľa svojich práv (m. m. IV. ÚS 415/09, IV. ÚS 355/09, II. ÚS 19/05, III. ÚS 2/05).

Vychádzajúc z petitu sťažnosti, ústavný súd konštatuje, že v posudzovanej veci predmet konania pred ústavným súdom tvorí rozhodovanie o porušení sťažovateľkou označeného práva zaručeného dohovorom, ku ktorému malo dôjsť napadnutým rozsudkom krajského súdu. Takto vymedzený predmet konania nemožno z hľadiska požadovanej ústavnej ochrany rozšíriť len na základe odôvodnenia sťažnosti. V okolnostiach posudzovanej veci teda nemožno predmet konania len na základe odôvodnenia sťažnosti rozšíriť aj o rozhodovanie o namietanom porušení práva zaručeného dohovorom uznesením najvyššieho súdu z 30. júna 2015 vydaným v konaní o mimoriadnom dovolaní, ktorého sa sťažovateľka vo svojej podstate v sťažnosti domáha.

Ústavný súd, súc viazaný návrhom na rozhodnutie vo veci, v súlade s § 20 ods. 4 zákona o ústavnom súde nemôže preskúmať ústavnú udržateľnosť uznesenia najvyššieho súdu z 30. júna 2015, a teda posúdiť, či generálny prokurátor bol oprávnený podať mimoriadne dovolanie proti rozsudku krajského súdu z 8. júla 2013, a ani to, či najvyšší súd ako dovolací súd bol oprávnený zrušiť rozsudok krajského súdu z 8. júla 2013. Preto ani nadväzujúca sťažnostná argumentácia sťažovateľky o tom, že na tomto základe ani krajský súd v napadnutom rozsudku *„nemal rozhodnúť v intenciách rozhodnutia dovolacieho*

súdu“, zjavne nie je spôsobilá odôvodniť záver o porušení práva zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom krajského súdu.

Na základe uvedených skutočností podľa názoru ústavného súdu nejestvuje taká príčinná súvislosť medzi označeným právom sťažovateľky podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a napadnutým rozsudkom krajského súdu, ktorá by po prípadnom prijatí sťažnosti na ďalšie konanie reálne mohla viesť k záveru o vyslovení jeho porušenia.

Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosť sťažovateľky odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti bolo bez právneho dôvodu, aby sa ústavný súd zaoberal ďalšími návrhmi uplatnenými v sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 25. júla 2017